

Karel WAUTERS, *Wagner en Vlaanderen 1844-1914. Cultuurhistorische studie*, Gent, Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde, 1983, 539 blz., 1.700 fr.

Het is een bekend aforisme dat de specialisten der wetenschap hoe langer hoe meer weten over hoe langer hoe minder, met als limiet dat ze alles zul-

len te weten komen over niets. Dr. Wauters heeft in deze richting grensverleggend gewerkt. Hij bracht in 1965 een licentiaatsverhandeling voor „in twee delen” over *Wagner en Vlaanderen 1876-1914, literair-historische studie* — (samengevat in dit tijdschrift, 1966, kol. 345-356). Hij kwam daarbij tot de bevinding dat de invloed van Wagner — eufemistisch uitgedrukt — „niet bijzonder groot” was en „gelimiteerd tot een aantal individuele figuren”. Toch besloot hij niet om een interessanter onderwerp te kiezen voor zijn doctoraat; integendeel breidde hij zijn studie uit tot de jaren 1844-1876, waarin Wagners invloed nog veel kleiner was.

Wauters heeft een bijzondere speurzinn en uithoudingsvermogen getoond in een grootscheeps onderzoek, met het afdrukken en uitrafelen van elke gevonden tekst. Van de lezer verwacht hij dat deze niet enkel Wagners composities kent, maar ook diens levensloop en diens geschriften. Hij kadert de receptie van Wagner in de ons omringende landen en in „Frans-België”.

Wauters behandelt „de Vlaamse Wagner-receptie voor zover deze verband houdt met het geschrevene of daaruit kan worden afgeleid”. Dus wel de kritieken op Wagner-opvoeringen en alle geschriften over hem en zijn kunst, ook zijn invloed op b.v. Rodenbachs *Gudrun* en Hegenscheidts *Starkadd*, maar niet de mogelijke inwerking van zijn compositietechniek op Vlaamse musici.

Onder „Vlaanderen” verstaat de auteur: de Vlaamse beweging. De toonaangevende franstalige pers van Brussel, Gent en Antwerpen hoort daar niet bij, evenmin als de „Cercle Royal Artistique d’Anvers” of het Koninklijk Kunstverbond, de „Théâtre Royal” van Gent of Antwerpen, of een vereniging met een Franse naam in Hasselt. Dat alles hoort bij „Frans-België” en wordt dus summier afgedaan. Er zou natuurlijk nog veel minder overblijven, indien de franstalige geschriften van Edgar Tinel, Peter Benoit, Jan Blockx e.a. niet wél waren weerhouden.

Wauters bespreekt een groot aantal letterkundigen, vanaf Domien Sleenck tot Cyriel Verschaeve, wat die wel allemaal over Wagners muziek geschreven hebben: Pol de Mont, Omer Watez, Eugene van Oye, Karel van de Woestijne, Maria-Elisa Belpaire e.a. Rodenbach krijgt 66 bladzijden, Hegenscheidt 17, August Vermeylen 23, en daarnaast worden *Van Nu en Straks* en het Antwerpse *Ontwaking* afzonderlijk behandeld — ook de franstalige Jacques Mesnil. Iedereen zal moeten erkennen dat hier met enorme toewijding werd gezocht.

Lode WILS